

Реформите в Плана за възстановяване и устойчивост на Република България

(версия 1.4 от м. октомври 2021 г.)

Настоящото резюме на включните в официално депозирания на 15-ти октомври 2021 г. пред службите на Европейската комисия, План за възстановяване и устойчивост на Република България (ПВУ), е подготвено от екипа на НСОРБ в подкрепа на общините. Планът включва 46 реформи, обособени по 4-те му стълба и обвързани със заложените по тях инвестиции, както следва:

Стълб 1. Иновативна България:

4 реформи:

- I. Комплексна образователна реформа в предучилищното, училищното образование и ученето през целия живот;
- II. Реформа във висшето образование;
- III. Изпълнение на обща политика за развитие на научните изследвания, иновациите и технологиите в полза на ускорено икономическо и обществено развитие на страната;
- IV. Изграждане на механизъм за привличане на индустриални инвестиции и развитие на индустриални екосистеми.

Описание на реформите:

I. Комплексна образователна реформа в предучилищното, училищното образование и ученето през целия живот:

Включва 6 дейности, 3 от които са реализирани през 2020 г. и 2021 г. *Планирани за осъществяване през 2022 г. и началото на 2023 г., са дейности свързани с: нов Закон за ПОО; нова нормативна рамка за насърчаване на заетостта и разработването на Стратегия за ученето през целия живот.*

1. Разработване и приемане на изменения и допълнения в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) -Q3/2020: *Приети изменения за:* ориентиране на системата на образование към усвояване на компетентности и прилагането им в практиката; актуализация на учебните програми; създаване, приложение и разпространение на иновации; разширяване на обхвата на образованието; умения за дистанционно обучение; ориентация към STEM; развитие на когнитивните умения; задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст; гъвкавост при използването на иновативни методи и на технически средства за различни форми на обучение от разстояние в електронна среда.

2. Разработване и приемане на изменения и допълнения в подзаконовата нормативна уредба -Q4/2020:

- *Изменения в Наредба № 9 от 2016 г. за институциите в системата на предучилищното и училищното образование:* разширяват възможностите за създаване на иновативни училища;
- *Актуализацията на Наредба № 10 от 2016 г. за организация на дейностите в училищното образование:* създава условия за разширяване възможностите за учене в електронна среда;
- *Промени в Наредба № 7 от 2016 г.:* създават условия за профилираната подготовка;
- *Промени в Наредба № 5 от 30 ноември 2015 г. за общообразователната подготовка:* позволяват актуализация на учебно-изпитните програми за държавните зрелостни изпити, които следва да се проведат за първи път през 2022 г.;
- *Наредба № 24 от 2020 г. за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие:* променя изискванията към физическата среда в образователните институции.

Предстои обществено обсъждане на проект на нова Наредба за управление на качеството в институциите на образованието.

3. Разработване и приемане на Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030) -Q1/2021:

- *Механизъм за мониторинг на комплексната образователна реформа в предучилищното и училищното образование и ученето през целия живот-операционализиран през Q1/2022.*
- *Разработване на срочен план за действие за прилагане на Стратегическата рамка -Q4/2021.*

4. Разработване на Стратегия на уменията в контекста на ученето през целия живот- Q1/2023: Механизъм за координиране на политически инициативи на министерствата, отговарящи за образованието и обучението, труда, икономиката, данъчното облагане, местното икономическо развитие, иновациите и други. Приоритетни области: 1. Подобряване на уменията на младежта; 2. Подобряване на

уменията на възрастните; 3. По-добро използване на уменията на хората на пазара на труда и на работното място; 4. Засилване на управлението на системата на уменията.

5. Модернизирана нормативна рамка в сферата на професионалното образование и обучение -Q4/2022:

Новият закон за ПОО ще включва (а) промени в Списъка на професиите за ПОО; (б) обучение в по малко на брой, широкоспектърни професии; (в) подготовка, насочване и мотивация за включване в професионално обучение, вкл. и за отпаднали от системата; (г) определяне и прилагане на гъвкави пътеки и форми за обхващане и обучение на различни групи учащи, вкл. предлагане на онлайн и дистанционно обучение; (д) реформа в съдържанието и актуализиране на държавни образователни стандарти и планове и програми с включване и надграждане на изисквания за знания и умения за професиите на 21-ви век: дигитални, зелени, преносими, ключови компетентности;

6. Актуализирана нормативна рамка в сферата на насърчаване на заетостта-Q2/2022: *Новата законодателна рамка* ще включва: регламентиране на възможност за съчетаване на обучение за придобиване на професионална квалификация с участие в курс за ограмотяване на лица над 16 г.; предлагане на нов вид комплексни индивидуализирани обучения за лица с ниско образование и осигуряване на гъвкави възможности за обучение, адаптирани към индивидуалните потребности на лицата.

II. Реформа във висшето образование:

Включва 3 реализирани дейности, както следва:

1. Разработване и приемане на изменения и допълнения в Закона за висшето образование -Q1/2020: сключени договори между министъра на образованието и науката и ректорите на всички държавни висши училища, чрез които са утвърдени политики за развитие на съответната институция, съдържащи стратегически цели, задачи, целеви стойности и показатели за изпълнението им. Нормативно е регламентиран редът със средства от държавния бюджет за напълно или частично заплащане на разходите за обучение на студенти, които имат сключен договор с работодател, за осигуряване на стаж на студента за периода на обучението и на работно място след успешното му дипломиране.

2. Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г. -Q4/2020: За операционализиране на Стратегията е разработен Оперативен план (Q4, 2021), който включва десет цели, сред които са освобождаване от такси на докторантите, които се обучават в приоритетни професионални направления, както и на докторанти, назначени по научни проекти с публично финансиране. *За изпълнението на мярката е предвидена промяна в Закона за висшето образование.*

3. Национална карта на висшето образование -Q3/2021: Изготвената карта въвежда национални политики за развитието на профилната и териториална структура на висшето образование по професионални направления и специалности от регулираните професии, в съответствие със социално-икономическото развитие и потребностите на

пазара на труда. Целта е тя да се използва за балансирано развитие на мрежата от висши училища според потребностите на районите и според реалните възможности, както и за допълнително развиване на системата за контролиран от държавата субсидиран прием в държавните ВУ.

III. Изпълнение на обща политика за развитие на научните изследвания, иновациите и технологиите в полза на ускорено икономическо и обществено развитие на страната:

Реформата се състои от три компонента, в т.ч. изготвяне на нов Закон за научните изследвания и иновациите.

1. Създаване на Държавна агенция за научни изследвания и иновации (ДАНИИ) - Q1/2022: създадена е като орган към Министерския съвет.

Изпълнява функциите на секретариат на Съвета за интелигентен растеж (национален висш политически орган за управление на стратегията за интелигентна специализация).

Към председателя на ДАНИИ е предвидено създаването на Консултативен борд, който да го подпомага чрез съвети и експертиза по въпроси, свързани с изпълнението на ключови проекти и стратегически инвестиции в сферата на научните изследвания, технологиите и иновациите.

2. Разработване и приемане на необходимата законодателна рамка -Q4/2022: Проектът на нов Закон за научните изследвания и иновациите е в процес на разработване. Актът ще се основава на действащия Закон за насърчаване на научните изследвания, разширявайки неговия обхват, включително иновациите, които не са били предмет на регулиране досега.

Очаква се промените, въведени със Закона, да доведат до изменения в други свързани законодателни актове, като Закона за Българската академия на науките, Закона за селскостопанската академия, Закона за висшето образование, Закона за МСП, Закона за развитието на академичния състав и др., както и множество подзаконови актове.

3. Повишаване на капацитета на научноизследователските организации и висшите училища за разработване на приложни изследвания и иновации и изпълнение на съвместни проекти с индустрията -Q1/2026: Реализация чрез проекта на БАН по ПВУ -въвеждане на нови докторантски курсове с предприемаческа насоченост с пряко отношение към разработване и внедряване на зелени и цифрови технологии, свързани с икономическата трансформация на страната; организиране на квалификационни курсове за изследователи и др.

IV. Изграждане на механизъм за привличане на индустриални инвестиции и развитие на индустриални екосистеми:

Предвижда промени в нормативната рамка, като *в нарочен закон се регламентира възможната правителствена подкрепа за привличане на инвестиции и развитие на индустриални екосистеми:*

1. Закон за индустриалните паркове -Q1/2021: въвеждане на институционални условия за по-бързо реализиране на инвестиции в промишлеността; по-благоприятни условия за развитие на индустриални екосистеми; *повече възможности за партньорство на индустриалните инвеститори с местните власти*, с образователни, научни, научно-изследователски и социални организации. Законът ще предвижда амбициозно съкращаване на необходимите процедури за индустриални инвестиции и дава минимални необходими стандарти на работа в индустриални екосистеми, за да се ползват те с подкрепа от държавата.

Сълб 2. Зелена България:

12 реформи:

- I. Създаване на Национален фонд за декарбонизация;
- II. Улесняване и повишаване ефективността на инвестиции в енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради;
- III. Разработване на дефиниция и критерии за „енергийна бедност“ за домакинствата в Закона за енергетиката за целите на либерализацията на пазара и финансирането на проекти за енергийна ефективност;
- IV. Механизъм за финансиране на проекти за енергийна ефективност и възобновяеми източници заедно със сметките за енергия;
- V. Обслужване на едно гише;
- VI. Стимулиране на производството на електроенергия от ВЕИ и подпомагане на процеса по декарбонизация и намаляване на административната тежест при присъединяването и оперирането на ВЕИ;
- VII. Изготвяне и приемане на Национална пътна карта за подобряване на условията за разгръщане на потенциала за развитие на водородните технологии и механизмите за производство и доставка на водород;
- VIII. Либерализация на пазара на електрическа енергия;
- IX. Създаване на Комисия за енергиен преход за изработването на Пътна карта към климатична неутралност;
- X. Създаване на държавно предприятие „Конверсия на въглищни региони“;
- XI. Изграждане на структура за управление на Националната екологична мрежа;
- XII. Актуализиране на стратегическата рамка на аграрния сектор.

Описание на реформите:

I. Създаване на Национален фонд за декарбонизация:

Фондът ще се използва за предлагане на безвъзмездна финансова и техническа помощ, съчетана с финансови инструменти, включващи кредитни линии и гаранции и/или комбинация от тях. Към фонда се предвижда създаването на единна точка за техническата помощ на кандидатите, чрез обслужване на едно гише или подобни механизми.

Създаването на Фонда ще е в 4 фази:

1. Предварителна фаза - Техническа подкрепа за консултации относно създаването на Фонда, ГД Реформи в ЕК -Q3/2022: анализ на бариерите пред инвестициите в енергийна ефективност и препоръки за промени в националната регулаторна рамка; предложение за структуриране на фонда; проект на инвестиционна стратегия и модели на финансиране на фонда;

2. Изготвяне на предложения за регламенти, въвеждащи правилата за структуриране и функциониране на фонда -Q1/2023: Нарочна работна група ще изготви предложения за регламенти относно функционирането на фонда, определящи точната структура, управлението и правилата на фонда. Внасяне на предложенията за решение в Министерския съвет, а впоследствие – и в Народното събрание;

3. Институционализиране на фонда -Q3/2024: Назначаване на управител на фонда, създаване на консултативен съвет, както и подфондове и обществена поръчка за избор на управители на отделните подфондове - публичен сектор, корпоративни клиенти и жилищни сгради;

4. Провеждане на информационна кампания за популяризиране на фонда -Q4/2024.

II. Улесняване и повишаване ефективността на инвестиции в енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради:

Предвижда изменение на Закона за управление на етажната собственост (ЗУЕС), което да влезе в сила от 30.09.2022 г.

1. Влизане в сила на промени в ЗУЕС за улесняване и повишаване ефективността на инвестиции в енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради - Q4/2022: изменението на ЗУЕС ще стъпва върху действащия в момента закон, като обхватът му се разширява с: регламентиране на професионалното управление на етажната собственост; регулиране ролята на всяка една от заинтересованите страни в процеса на управление, поддържане и обновяване на многофамилните жилищни сгради; стимулиране професионалното управление; регулиране дейността на лицата предоставящи услуги по професионално управление; създаване възможност за учредяване на банкова сметка на етажната собственост - за средствата, събирани за управление и текуща поддръжка, не само за фонд „Ремонт и обновяване“, която да е на

името на етажната собственост, не на физическо лице и улесняване кандидатстването за колективни кредити пред различни финансови институции.

Промените ще доведат до изменения и в други закони и в подзаконовни нормативни актове, в т.ч.: Наредба № рд-02-20-8 от 11 май 2012 г. за създаване и поддържане на публичен регистър на сдруженията на собствениците в сгради в режим на етажна собственост и др.

III.Разработване на дефиниция и критерии за „енергийна бедност“ за домакинствата в Закона за енергетиката за целите на либерализацията на пазара и финансирането на проекти за енергийна ефективност:

- 1. Създаване на работна група за изготвяне на предложение за нормативни промени -Q1/2022:** От представители на министерствата на енергетиката, труда и социалната политика, регионалното развитие и благоустройството и Агенцията за устойчиво енергийно развитие, за изготвяне на предложение за възможни показатели, които да бъдат включени в определението и критерии за определяне на целевата група;
- 2. Консултации със заинтересованите страни -Q2/2022:** 3 кръгли маси за обсъждане предложенията на работната група с представители на заинтересованите страни.
- 3. Изготвяне на проект на дефиниция на „енергийна бедност“ и проект на нормативни промени -Q3/2022:** В резултат на консултациите, работната група ще предложи проект на дефиниция на „енергийна бедност“ и ще изготви проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката.
- 4. Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката от Народното събрание -Q4/2022.**

IV.Механизъм за финансиране на проекти за енергийна ефективност и възобновяеми източници заедно със сметките за енергия:

- 1. Създаване на работна група за изготвяне на предложение за нормативни промени -Q2/2022:** проучване опита на държавите- членки на ЕС, изготвяне на адаптиран модел и подготовка на промени в нормативната уредба;
- 2. Консултации със заинтересованите страни -Q2/2022:** 3 кръгли маси за обсъждане предложенията на работната група с представители на заинтересованите страни (организации на търговци с енергия, асоциации на крайни потребители, финансови посредници, банки и др.).
- 3. Изготвяне на проект на механизъм и проект на нормативни промени -Q2/2023:** В резултат на консултациите, работната група ще предложи проект на механизъм и ще изготви проект на нормативни промени, които ще бъдат входирани в Министерския съвет;
- 4. Приемане на предлаганите нормативни промени от Народното събрание-Q3/2023.**

5. Провеждане на информационна кампания за запознаване на крайните потребители и търговците на енергия с възможностите на механизма -Q3/2023.

V.Обслужване на едно гише:

Да намали административната тежест, съпровождаща процеса на обновяването, както и да подпомогне гражданите и бизнеса с информация, техническа помощ и съвети относно нормативни, технически и финансови въпроси, свързани с проектите им за повишаване на енергийната ефективност.

За целта ще бъдат създадени пилотно 6 териториални звена, предоставящи услуги на принципа „обслужване на едно гише“, а в 24-месечен хоризонт дейността ще бъде разгърната, като бъдат покрити всички 28 области на територията на страната.

1. Създаване на работна група с представители на всички заинтересовани страни-Q1/2022: представители на МЕ, МРРБ, АУЕР, МФ, НСОРБ, финансови институции, проектант, консултант, представители на бизнеса и др., натоварена със следните задачи: изготвяне на конкретни препоръки за рационализиране и намаляване на административните бариери по време на целия цикъл на проектите; идентифициране на услугите, които ще се предлагат (дигитални/физически); определяне на необходимите ресурси за предоставяне на услугите; съгласуване и утвърждаване на структура за „Звено за обслужване на едно гише“; определяне на местата, където ще се структурират звената.

2. Създаване на пилотно „обслужване на едно гише“ -Q2/2022: Шест пилотни звена „обслужване на едно гише“ ще бъдат създадени на регионален принцип, за да тестват изискванията, свързани с изграждането и функционирането на центровете/офисите. След анализ ще се предложи създаване на идентични структури във всички региони на ниво NUTS-3 (или съответните функционални области). Финансирането за изграждането и функционирането на звената за обслужване на едно гише ще бъде осигурено от централния бюджет.

3. Разгръщане/създаване на „обслужване на едно гише“ във всички региони NUTS-3 (или съответната функционална област) -Q2/2023: Във всички региони NUTS-3 (или съответната функционална област) ще бъдат създадени центрове за обслужване на едно гише. Финансирането за създаването и функционирането на звената за обслужване на едно гише ще бъде осигурено от централния бюджет.

4. Извършване на периодични оценки за дейността на звената за „обслужване на едно гише“ -Q2/2023: Периодичността на проверките и органът за контрол ще бъдат уточнени допълнително.

VI.Стимулиране на производството на електроенергия от ВЕИ и подпомагане на процеса по декарбонизация и намаляване на административната тежест при присъединяването и оперирането на ВЕИ:

- 1. Опростена процедура за сключване на двустранни сделки -Q1/2022:** Създаване на възможност и прилагане на опростена процедура за сключване на двустранни сделки за покупко-продажба на електроенергия между нови производители на ВЕИ (въведени в експлоатация след 31 декември 2020 г.) и потребителите, чрез **изменения в Закона за енергетиката и Правилата за търговия с електрическа енергия, издадени от КЕВР.**
- 2. Стимулиране на търсенето на енергия произведена от нови ВЕИ централи, чрез прецизиране на процедура за освобождаване от задължението за заплащането за заплащане на цена „задължение към обществото“ -Q1/2022:** Изясняване на правната рамка за освобождаване от задължението за заплащане на цена „задължение към обществото“ за количествата електроенергия закупени от ВЕИ централи, въведени в експлоатация след ноември 2019 г., със **законодателни изменения в Закона за енергетиката и Правилата за търговия с електроенергия, издадени от КЕВР.**
- 3. Енергийни общности -Q2/2022:** Предоставяне на възможност за свързване и споделяне на топлинна и електрическа енергия между съседни сгради и имоти, което ще създаде предпоставки за създаване на енергийни общности, **чрез законодателни изменения в Закона за енергетиката, Правилата за измерване на количеството електрическа енергия и Правилата за търговия с електрическа енергия, издадени от КЕВР. *Промените в законовата уредба ще позволят и участието на българските общини, под формата на публично-частно партньорство, при изпълнението на малки проекти, свързани с изграждането на ко-генерация на газ/биомаса, с инсталирана мощност от 1 до 30 MW.***
- 4. Съоръжения за съхранение на енергия -Q2/2022:** Разширяване на обхвата и уточняване на законодателството и подзаконовите нормативни актове (включително Правилата за присъединяване), за да се улесни използването на батерии и системи за съхранение на енергия и свързването им към електрическата система, **чрез законодателни изменения в Закона за енергетиката, Правилата за измерване на количеството електрическа енергия и Правилата за търговия с електрическа енергия, издадени от Комисията за енергийно и водно регулиране.**
- 5. Облекчена административна тежест -Q2/2022:** Със законодателни промени в **Закона за енергетиката, Закона за възобновяемите енергийни източници и всички свързани с тях наредби,** ще се облекчи административната тежест във връзка с процеса на изграждане на съоръжения за производство на електрическа енергия и/или батерии за нейното съхранение и потреблението ѝ за собствени нужди, без да се използва съответната електроразпределителна мрежа. В тези случаи няма да се изисква съгласуване с оператора на електроразпределителната мрежа.
- 6. Акциз за производство на електроенергия за собствени нужди -Q2/2022:** Отмяна на задължението за деклариране на акциз за производство на електроенергия за собствени нужди, заедно с изискването за данъчен склад за всички производители на електроенергия, които не продават електроенергия на крайни клиенти, **чрез законодателни изменения в Закона за акцизите и данъчните складове.**

7. Развитие, улесняване и ускоряване на международната търговия с гаранции за произход, чрез присъединяване към Асоциацията на издаващите органи -Q2/2023: присъединяване на Агенцията за устойчиво енергийно развитие в Асоциацията на издаващите органи.

VII.Изготвяне и приемане на Национална пътна карта за подобряване на условията за разгръщане на потенциала за развитие на водородните технологии и механизмите за производство и доставка на водород:

1. Създаване на работна група -Q3/2021: работна група за изготвянето на Националната пътна карта в която, освен държавната администрация (МЕ, МИ, МОН, МТИТС и ДАНИИ и МОСВ) са привлечени и представители на частния сектор и научните среди.

2. Изготвяне на доклад, оценяващ потенциала за развитие на водородни технологии -Q2/2022: работната група ще изготви оценка на потенциала за развитие на водородни технологии. Ще бъдат идентифицирани пречките пред развитието и внедряването на тези технологии, като се разработят и **предложения за промени в нормативната рамка за подобряване на условията за разгръщане на потенциала за развитие на водородните технологии и механизмите за производство и доставка на водород.**

3. Консултации със заинтересованите страни -Q3/2022: дискуссионни форуми за обсъждане предложенията на работната група с целевите групи, които имат потенциален интерес от участие във водородната икономика.

4. Изготвяне на Национална пътна карта -Q4/2022: работната група ще предложи проект на Национална пътна карта, който ще бъде входиран в Министерския съвет.

5. Провеждане на информационна кампания-Q1/2023

VIII.Либерализация на пазара на електрическа енергия:

1. Либерализация на пазара на едро -Q2/2022: Пълната либерализация се предвижда през 2022 г. Този процес изисква **законодателни промени, свързани с премахването на ролята на НЕК като обществен доставчик и премахване на квотите за регулирания пазар.** Договорите за закупуване на електроенергия за Марица Изток 1 (AES) и Марица Изток 3 (Contour Global) изтичат съответно през 2024 и 2026 г. Тези договори не се предвижда да бъдат продължени.

В процеса на либерализация на пазара ще се премахне **(с промени в Закона за енергетиката)** наличието на квоти за регулиран пазар и ролята на обществения доставчик -Q2/2022.

2. Реформи на балансиращия пазар -Q4/2022: няколко отделни стъпки:

- считано от 1 юли 2021 г., поне 40% от всички балансиращи мощности ще бъдат закупувани ежедневно;
- прилагане на възможност за актуализиране на цената на доставчиците на балансираща енергия до два часа преди затварянето на пазара за сделки в рамките на деня;
- въвеждане на единична балансираща цена за периоди без активация на балансиращата енергия;
- въвеждане на 15-минутен период за разрешаване на дисбаланс;
- премахване на ценовите ограничения за активация на балансиращата енергия, както и тези при недостиг и излишък.

3. Интеграция на пазара на електроенергия -Q4/2022: Намеренията включват връзка (market coupling) в рамките на пазара за ден напред на границата с Румъния, както и на пазара в рамките на деня с Гърция:

- Локален проект за пазарно обединение „ден напред” на българо-румънска граница: Управителния комитет на единния европейски пазар ден напред за конкретна дата за стартиране на проекта съгласува 27.10.2021 г. Тестовите изпитвания на системите на операторите на преносни системи и номинираните оператори на пазара на електроенергия на общоевропейско ниво се предвижда да се изпълнят в периода 11.10.2021 г. – 15.10.2021 г. (Q4/2021);
- Проект за пазарно обединение „в рамките на деня” на българо-гръцка граница, изпълняващ се в рамката на Локален проект: предвижда се реализиране на проекта в края на 2022 г., паралелно с пазарното обединение в рамките на деня на границите на Словакия. Съвместните тестове на двата проекта се предвижда да стартират през м. април/май 2022 г. (Q4/2022).

4. Либерализация на пазара на дребно -Q4/2025:

- С транспониране на разпоредбите на Директива 2019/944 в националното законодателство, България планира да определи критерии за идентифициране на домакинствата в положение на енергийна бедност и уязвимите потребители, вземайки предвид критериите в Директивата, като ниски доходи, високи енергийни разходи като дял от наличните доходи и ниска енергийна ефективност. Тази стъпка ще се осъществява като част от Реформа 2 -**Q4/2022**;
- Постепенен и поэтапен преход към либерализиран пазар на електроенергия до 31 декември 2025 г., чрез постепенно премахване на регулираните цени за битови клиенти, в условията на либерализиран пазар на електроенергия на едро в два последователни етапа (през 2023 г. и 2025 г.) и прекратяване на определянето на енергийни квоти за доставка на регулиран пазар от КЕВР. През преходния период КЕВР ще определя регулирани цени за крайните снабдители, които ще купуват електроенергията на свободния пазар, в съответствие с изискванията на чл. 5 от Директива (ЕС) 2019/944- **Q4/2025**

5. Дигитализация на мрежата/Достъп до данни (Q2/2022), нетно измерване (Q1/2022) и „Интелигентно измерване“ (Q4/2024):

- предоставяне на възможност един и същ електромер да доставя, продава и консумира електроенергия, като данните за консумираната мощност остават собственост на крайния потребител, а не на съответното разпределително дружество, **чрез законодателни изменения в Закона за енергетиката и Правилата за измерване на количеството електрическа енергия;**
- създаване на предпоставки със **законодателни промени в Закона за енергетиката за навлизане сред масовите потребители на възможност за обратна връзка, като се предостави възможност за преминаване към почасово измерване на енергията / „интелигентно измерване“;**
- създаване на изискване със **законодателни промени в Закона за енергетиката** мрежовите оператори да предоставят постоянен свободен достъп до единна база данни с измервания на производството / потреблението на електроенергия в рамките на до 15 минути след всеки изтекъл период на сетълмент. Изискване и към мрежовите оператори да използват единен формат за обмен на данни между участниците на пазара.

IX. Създаване на Комисия за енергиен преход за изработването на Пътна карта към климатична неутралност:

Комисия на експертно ниво с широко участие на заинтересовани страни със Секретариат Министерството на енергетиката, чиято задача ще бъде изработване на Пътна карта за енергиен преход към климатична неутралност. Съществуващите консултативни органи и академични институции като **Консултативния съвет във връзка с Европейската зелена сделка** и Института за устойчив преход и развитие, ще предоставят експертиза, работейки с Комисията.

Ролята на Комисията е да очертае възможни сценарии и пътища за декарбонизация на българския енергиен сектор, както и възможни мерки за справедлив преход, да идентифицира нуждите от финансиране, оценка на въздействието върху околната среда и социално-икономическото въздействие. **Окончателният доклад трябва да бъде представен пред Народното събрание до края на 2022 г.**

1. Изработване на техническо задание на Комисията -Q1/2022: мандат, задачи, срокове за работа, форма на участие и др. Техническото задание следва да бъде одобрено с Решение на Министерския съвет.

2. Сформиране на Комисията -Q1/2022: прозрачна процедура за набиране на участници и назначаване членове на Комисията. Съставът ще се определи със Заповед на министъра на енергетиката.

3. Изготвяне на доклад със сценарии -Q3/2022: Комисията ще направи анализ на текущата ситуация и ангажименти в рамките на различни европейски и международни рамки - национално определените приноси по Парижкото споразумение, ИНПЕК в рамките на Енергийния съюз на ЕС, инициативите в рамките на Европейската зелена сделка и др. **Планът за постепенно прекратяване на използването на въглища ще**

включва стъпки до 2024, 2026, 2030, 2035 и 2038. Комисията ще консултира със заинтересованите страни и обществеността сценариите за декарбонизация.

Ще се работи по няколко сценария за енергиен преход, включително варианти на енергийния микс на страната и различни производствени мощности, възможни дати за извеждане на въглищата, анализ на въздействието върху работната сила, оценка на околната среда, цели и пътища за намаляване на емисиите, нужди и пропуски във финансирането, други съответни местни и регионални, социални икономически въздействия. **В зависимост от избраните сценарии, следва да се планира индикативна цел от извеждане на 1.4GW въглищни мощности до 2026 г.,** които да бъдат компенсирани с нови мощности на газ и на ВЕИ, както и подобряване на енергийната ефективност и мерки по управление на потреблението.

Комисията ще изготви доклад с различни сценарии за енергиен преход и последиците от тях, който да бъде приет с Решение на Министерския съвет, представен на Народното събрание и публикуван от Министерския съвет.

X. Създаване на държавно предприятие „Конверсия на въглищни региони“:

Предприятието ще е към Министерството на енергетиката. На предприятието се предоставят съществуващите терени и съоръжения на въгледобивни или енергийни дружества - държавна собственост, заедно с прилежащата инфраструктура и земята към тях, за осъществяване на дейностите по рекултивация. Търговските дружества - въгледобивни или енергийни дружества, предават с предавателно-приемателни протоколи на предприятието, съответните активи, като и пълната документация по проектиране, изпълнение и отчет по текущи проекти за обектите, както и опис-протоколи на неизвършените към момента на предаването видове работи по утвърдените проекти на база на РМС. Въгледобивните дружества предоставят на предприятието цялостната информация и документация относно обектите, подлежащи на рекултивация, пречистване на води и мониторинг. Сключените договори за проектиране, организация, изпълнение и контрол по заварените проекти за дейностите запазват действието си.

Предприятието планира ландшафтното и инфраструктурно развитие, подготвя терените и модернизация на инфраструктурата, така че да съответстват на нуждите за нови дейности в контекста на **създаване на икономическа зона в комплекса Марица Изток.** За осъществяване на дейностите, предприятието наема работници и служители, чиито договори се прекратяват във връзка с прекратяване на минната дейност. Създаването на Държавното предприятие се предвижда за **Q2/2022.**

XI. Изграждане на структура за управление на Националната екологична мрежа:

1.Повишаване на капацитета на отговорната администрация в дългосрочен план за прилагане на политиката за опазване на биологичното разнообразие -Q4/2022: С промени в Закона за биоразнообразието ще бъдат създадени структури за управление на мрежата „Натура 2000“ на национално и регионално ниво. В допълнение ще се въведе задължението за разработване на териториални планове за управление на мрежата. По този начин всички защитени зони ще бъдат управлявани на база тези планови документи, които определят специфични за зоните подробни цели и мерки на опазване.

XII.Актуализиране на стратегическата рамка на аграрния сектор:

Промени в стратегическата рамка на селското стопанство в контекста на ангажиментите за страната, произтичащи от Целите за устойчиво развитие на ООН и Зелената сделка

Основен елемент от актуализацията на стратегическата рамка е **разработването на Национална програма за действие за принос към изпълнение на целите на Стратегията „От фермата до трапезата“ до 2030 г.**, насочена към насърчаване на зелени инвестиции, устойчиво управление на природните ресурси (вода, почва, въздух), адаптиране към климатичните промени и смекчаване на последиците от тях. Програмата ще предвижда прилагане на мерки, свързани с:

- изготвяне на анализ на възможностите за нисковъглеродно земеделие и по-ефективно използване на природните ресурси;
- повишаване на информираността и знанията на земеделските производители за ползите и начините за въвеждане на екологични практики и решения, базирани на природата, възможности за прилагане на принципите на кръговата икономика;
- инвестиции, свързани с опазване на компонентите на околната среда, както и с въвеждане на иновативни производствени и цифрови технологии в работните процеси;
- инвестиции в съоръжения и оборудване за преодоляване на последиците от климатичните промени за аграрния сектор и др.

Земеделските стопани ще бъдат информирани за ролята си в прехода към кръгова икономика (чрез регионалните структури и съветническата служба), както и за конкретни методи за преработка на отпадни суровини, намаляване на потреблението на вода и възможности за повторната им употреба.

Сълб 3.Свързана България:

Общо 10 реформи:

- I. Разработване и прилагане на ефективна политическа и регулаторна рамка;
- II. Ефективно използване на радиочестотния спектър;
- III. Създаване на благоприятна инвестиционна среда;
- IV. Актуализиране на стратегическата рамка на транспортния сектор;
- V. Концептуално ново управление на безопасността на движението по пътищата в единна интегрирана стратегическа рамка за периода 2021-2030 г.;

- VI. Интегриране на устойчивата градска мобилност в стратегическото планиране на регионалното и пространственото развитие;
- VII. Осигуряване на ефективен достъп до интегриран обществен транспорт;
- VIII. Електрическа мобилност;
- IX. Нов регионален подход с пряко въвличане на местните общности в управлението на средствата от европейските фондове и инструменти;
- X. Продължаване на реформата във водния сектор.

Описание на реформите:

I.Разработване и прилагане на ефективна политическа и регулаторна рамка:

Предвижда промени в стратегическата рамка (приет от Министерския съвет актуализиран национален план за ширококолов достъп, както и утвърден от Министерския съвет рамков стратегически документ „Цифрова трансформация на България за периода 2020 – 2030“) и в нормативната уредба (приет Закон за изменение и допълнение на Закона за електронните съобщения):

- 1. Национален план за ширококолов достъп -Q3/2020:** (приет август 2020 г.) Актуализиран национален план за ширококолова инфраструктура за достъп от следващо поколение „Свързана България“, който очертава националните цели и приоритети и е обвързан с целите на европейско ниво до и след 2025.
- 2. Стратегически подход за цифрова трансформация -Q3/2020:** адекватната цифрова свързаност е част от рамката „Цифрова трансформация на България за периода 2020 – 2030 г.“, утвърдена през месец юли 2020 г.
- 3. Съвременна законодателна рамка в сектора -Q1/2021:** За да се насърчи свързаността и достъпа до мрежи с много голям капацитет и конкуренцията, включително по отношение на инфраструктурата, както и да се подпомогне развитието на пазара и да се защитят интересите на гражданите, **е разработена осъвременена законодателна рамка.** С приетия Закон за изменение и допълнение на Закона за електронните съобщения ще се постигне:
  - осигуряване на по-ефективно, ефикасно и координирано използване на радиочестотния спектър;
  - развитие на пазара на електронните съобщения;
  - поддържане на условия за ефективна конкуренция;
  - създаване на условия за изграждане и развитие на мрежи с много голям капацитет, включително 5G мрежи;
  - подобряване на защитата на интересите на гражданите и правата на крайните ползватели, включително на хората с увреждания.

II. Ефективно използване на радиочестотния спектър:

1. Намаляване таксите за спектър -Q1/2021: от 1 януари 2021 г. влизат в сила промени в таксите, събирани от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения. Това ще намали размера на еднократната такса с 50% и годишната такса за използване на спектъра с 35%.

2. Ускорен процес по отдаване на спектър -Q1/2021-Q4/2023: удължаване на срока на разрешения за ползване на хармонизиран радиочестотен спектър, включително за безжични ширококолентови услуги – не по-кратък от 15 години с възможност за удължаване най-малко до 20 години.

III. Създаване на благоприятна инвестиционна среда:

1. Рационализиране на процедурите за издаване на разрешителни -Q3/2020: С промени в Закона за устройство на територията е облекчен режимът за разполагане на базови станции, като вече не се изисква разрешение за строеж за поддръжка, оборудване и/или подобряване на елементи на радиопредавателните системи, както и тяхната подмяна или допълване чрез сглобяване или разглобяване на елементи от радиопредавателната система.

2. Разширяване на правото на достъп до съществуваща физическа инфраструктура, контролирана от органи от публичния сектор -Q4/2020: С решение на правителството свободният капацитет на оптичните мрежи, контролирани от органите на публичния сектор, ще бъде предоставен за използване на търговски оператори, там където те нямат интерес от изграждането на такива мрежи или обмислят възможности за намаляване на инвестиционните си разходи. Със същото решение се установява, че по време на изпълнението на инфраструктурни проекти с публични средства, изискванията ще задължат бенефициентите, когато е възможно, да изготвят инвестиционни проекти, включващи изграждането на защитни тръби и кабелни шахти, положени в подземна инфраструктура, които могат да се използват от всички мрежови оператори.

3. Подобряване на прозрачността и засилване на възможностите на Единната информационна точка -Q4/2024: Единната информационна точка консолидира и систематизира информация за процедурите и разпоредбите, уреждащи разполагането и поддръжката на инфраструктурата, включително органите, компетентни да издават актове и съответните им такси; осигурява достъп до всички налични образци на документи за разрешителни и други актове, свързани със строителната инфраструктура. Единната информационна точка се очаква да бъде надградена с нов модул, предоставящ информация за ширококолентовото покритие в страната на адресно ниво, когато е възможно. Ще бъде разработена и внедрена нова подсистема за данни, създаваща тематични карти за ширококолентов достъп. Ще бъдат създадени и два

нови регистъра за данни, за да се намали административната тежест и да се улесни изграждането на инфраструктура.

IV. Актуализиране на стратегическата рамка на транспортния сектор:

Актуализирането на стратегическата рамка ще се осъществява в три направления, както следва:

- ✚ **Декарбонизация на автомобилния транспорт:** Правителството подготвя Национален план за развитие на комбинирания транспорт в Република България до 2030 г., с основна цел провеждане на политика за стимулиране и подпомагане на прехвърлянето на товарите към по-екологични видове транспорт - железопътен, вътрешно-воден и морски, и постигане на една по-гъвкава, устойчива и с по-малко вредни емисии икономика.
- ✚ **Подготовка и приоритизиране на инвестициите и резултатите на държавните компании в транспорта:** На 30.06.2021 г. е одобрена Инвестиционна програма за изпълнение на условията за усвояване на Европейските фондове за периода 2021 – 2027 г. Програмата е разработена в изпълнение на тематичното отключващо условие: „Цялостно планиране на транспорта на подходящото равнище“. Включва десет раздела, фокусирани върху: обща политика за транспортна свързаност на Република България до 2030 г.; икономическа оценка на планираните инвестиции; съвместимост с националния план „Енергетика и климат“; инвестиции в коридорите на основната Трансевропейска транспортна мрежа; инвестиции извън коридорите на основната TEN-T мрежа; внедряване на Европейска система за управление на железопътното движение; насърчаване на мултимодалността; насърчаване на използването на алтернативни горива; оценка на рисковете за пътната безопасност; финансови ресурси за покриване на разходите за експлоатация и поддръжка. Програмата приоритизира инвестициите в периода до 2030 г.

Друг важен аспект е повишаването на административния капацитет на бенефициентите за изпълнение на проекти с финансиране от ЕС. Основен инструмент в тази връзка е Пътната карта за изграждане на административния капацитет за периода 2021-2027. Картата са разработва под ръководството на Централното координационно звено при Министерския съвет и съдържа общите и секторните мерки, насочени към ефективното изпълнение на Кохезионната политика на ЕС в България. Секторните мерки включват както обучения на персонала на държавните компании, така и анализ и подобряване на правната и организационна рамка, дейности за подобряване на взаимодействието с институциите, имащи отношение към реализацията на големи проекти (напр. за осигуряване на необходимите имоти и разрешаване на строителството) и т.н.

- ✚ **Железопътен транспорт:** необходимите законодателни промени относно отварянето на пазара на железопътни услуги за превоз на пътници с железопътен

транспорт са направени, със Закона за изменение и допълнение на Закона за железопътния транспорт от 8 март 2019 г.

В периода 2022 - 2023 г. ще се възложи извършване на Анализ на действащия Договор за извършване на обществени превозни услуги в областта на железопътния транспорт на територията на Р България между МТИТС и „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД и подготовка на предложение/условия за възлагане на нов договор.

V. Концептуално ново управление на безопасността на движението по пътищата в единна интегрирана стратегическа рамка за периода 2021-2030 г.:

1. Разработване, консултиране и приемане на Национална стратегия за безопасност на движение по пътищата в Република България за периода 2021-2030 г. и План за действие към нея-Q4/2020): С Решение №775/26.10.2020 г. Министерският съвет прие стратегическия документ и плана за действие към него.

2. Завършена цялостна оценка на безопасността на пътната мрежа, с оглед приоритизиране на инфраструктурни мерки, обезпечавщи пътната безопасност-Q4/2024: Разширяване на приложното поле на прилагането на процедурите за управление на безопасността на пътната мрежа, в съответствие с предвиденото в Директива (ЕС) 2019/1936; уреждане на нов вид процедури - цялостна оценка на безопасността на пътната мрежа, чрез която се извършва периодично оценяване на състоянието на пътната инфраструктура и на нейната безопасност и целенасочени инспекции по пътна безопасност; въвеждане на нормативно установено задължение за предприемане на последващи действия в резултат от проведени процедури за цялостна оценка на безопасността на пътната мрежа, изразяващи се в планирането и извършването на целенасочени инспекции за пътна безопасност или в предприемането на преки коригиращи действия.

VI. Интегриране на устойчивата градска мобилност в стратегическото планиране на регионалното и пространственото развитие:

1. Въвеждане на нови стратегически документи за пространствено и регионално планиране -Q3/2020: Иницираните през 2020 г. изменения на ЗРР и Правилника за прилагането му (ППЗРР) са необходимо условие за реформата на устойчивата градска мобилност, тъй като те въвеждат изискванията към системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. **Очаква се градските общини да включат всички елементи на плановете за устойчива градска мобилност съгласно Концепцията за плановете за устойчива градска мобилност (Приложение към Съобщение на Комисията СОМ (2013) 913) в своите Плановете за интегрирано развитие на общините (ПИРО) за новия период и изпълнението на**

това условие е необходима предпоставка за получаване на подкрепа за устойчива градска мобилност със средства от ЕС.

2. Разработване на Интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 с включени елементи за устойчива градска мобилност-Q1/2022: ИТС на районите за планиране от ниво NUTS 2 определят целите и приоритетите за развитие на всеки от шестте региона в страната, както и мерките, необходими за тяхното изпълнение. Те са предпоставка за осъществяването на интегрирани териториални инвестиции, подкрепяни от ЕСИФ. ИТС също така дефинират пространствените модели за развитие и групиране на териториите според определени принципи, включително териториите със специфични характеристики, като ПИРО трябва да бъдат съобразени с тях. **Те трябва да включват елементи за планиране на устойчивата градска мобилност на регионално ниво.**

3. Разработване на Планове за интегрирано развитие на градските общини с инкорпорирани в тях планове за устойчива градска мобилност -Q1/2022: ПИРО определят целите и приоритетите за развитие на съответната общинска територия, както и приоритетните мерки и инвестиции за изпълнение. Те са предпоставка за осъществяването на интегрирани териториални инвестиции, подкрепяни от ЕСИФ. Плановите за устойчива градска мобилност на общините трябва да са включени в тях, което е необходимо условие за подпомагане на мерки за устойчива градска мобилност на съответната община със средства от ЕС.

4. Разработване на Методически указания за подготовка/актуализация на генерални планове за организация на движението -Q1/2022: Генералните планове за организация на движението (ГПОД) се разработват съгласно Наредба № 1 от 17 януари 2001 г. за организиране на движението по пътищата, издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството. С цел определяне на унифицирани процедури за възлагане, изработване, оценка, одобряване и прилагане на ГПОД **следва да се разработят методически указания.**

VII. Осигуряване на ефективен достъп до интегриран обществен транспорт:

Приемане на Закон за обществения превоз на пътници, който ще регламентира възлагането, експлоатирането и управлението на обществения транспорт.

Законът ще определи и подзаконова нормативна рамка, като:

- Наредба за реда и условията за съставяне на Национална транспортна схема;
- **Наредба за реда и условията за тарифиране в обществения транспорт и приемането на единен превозен документ;**
- Наредба за реда и условията за компенсирание на превозвачите при извършване на социална транспортна услуга;
- Наредба за реда и условията за изработване на междуобщински и регионални транспортна схеми за обществен транспорт;

- Наредба за реда и условията за регистриране и експлоатиране на превозни средства за обществен транспорт;
- Стандарт за развитие на обществения транспорт;
- Стандарт за интегриране на системите за обществен транспорт.

1. Подготовка и приемане на Закон за обществения транспорт за превоз на пътници: анализ на добри практики от други страни-членки на Европейския съюз с цел възприемане на подходи, които са приложими в България, както и широк обществен дебат с представители на администрацията, бизнеса, неправителствените и граждански организации, представляващи заинтересовани страни в областта на обществения транспорт.

Въвеждането на нов Закон за обществен транспорт за превоз на пътници ще предизвика промени в редица други закони, като ЗМСМА, ЗУТ, ЗОП, ЗДвП, ЗЖТ и др.

2. Подготовка и приемане на подзаконовите нормативни документи, дефинирани в Закона за обществения транспорт за превоз на пътници: анализ на идентични нормативни рамки от други страни-членки на Европейския съюз и възприемане на сходни подходи.

VIII. Електрическа мобилност:

1. Министерството на икономиката ще бъде определен за национален орган координиращ политиките за електромобилността в България -Q1/2022.

2. Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) ще изготви анализ за степента на въздействие на автомобилите с двигател с вътрешно горене върху замърсяването на въздуха в централните градски части и ще направи предложения за регулации за ограничаването на това въздействие - Q4/2022.

3. Комисията за енергийно и водно регулиране ще проучи възможността и начините за стимулиране на Електроразпределителните предприятия, така че те да изградят инфраструктурата за 10 000 публични зарядни станции в рамките 5 години- (-Q1/2023.

4. МРРБ ще инициира и сформира работна група с представители на Асоциацията на собствениците на електромобили, Индустриален клъстер електромобили и Българската електромобилна асоциация и др., която да има за задача да изготви модел на опростена регулация за поставяне на зарядни станции, който да се прилага от общините -Q4/2022.

5. МРРБ съвместно с общините ще изготви регулация за обособяване на места за разполагане на зарядни станции и съответно за паркиране по време на зареждане в междублоковите пространства на 50-те по-големи града в България -Q3/2023.

6. Въвеждане на зелени регистрационни номера за електромобили; прекратяване на изискването за електромагнитни тестове за конвертирани електромобили, от автомобили с горивни двигатели -Q2/2022.

IX.Нов регионален подход с пряко въвличане на местните общности в управлението на средствата от европейските фондове и инструменти:

Промени в нормативната и стратегическата рамка на регионалната политика и прякото въвличане на местните общности в районите на страната в управлението на средствата от европейските фондове и инструменти.

Подходът поставя акцент върху разгръщането на интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) в търсене на синергийни ефекти от осъществяването на отделните им секторни компоненти.

1. Промяна в нормативната уредба в областта на регионалното развитие и управлението на средствата от фондовете на ЕС -Q1/2022: промени в ЗУСЕСИФ, които допълнително да допринесат за участието на регионалните и местните власти в управлението на средствата от фондовете на ЕС, чрез засилване на тяхната роля в подготовката и изпълнението на интегрирани териториални стратегии и проекти. Съгласно тези промени в нормативната уредба, Регионалните съвети за развитие ще изпълняват функции на териториални органи, отговорни за изпълнението на стратегическите документи на регионално ниво и за предварителния подбор на проекти за финансиране, на базата на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите.

2. Индикативно разпределение на ресурсите от фондовете на ЕС за всеки регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г. -Q1/2022: определяне на индивидуални индикативни бюджети със средства от фондовете на ЕС за всеки един от регионите за планиране от ниво 2, отразени в съответните програмни документи за програмния период 2021-2027 г., в т.ч. и по отношение на Програмата за развитие на регионите 2021-2027.

X.Продължаване на реформата във водния сектор:

1. Приемане на Закон за водоснабдяване и канализация-Q1/2023: Със закона ще се въведе отделяне на регулирането на ВиК услугите в самостоятелно звено; нова структура на цените на ВиК услугите, базирана на гарантиране на минималните разходи за ползване на системите и потребените услуги; ще се регламентира стратегическата роля на Български ВиК холдинг; ще се прецизират ролите и функциите на заинтересованите страни; ще се създадат предпоставки за консолидация при предоставянето на ВиК услуги. С текстовете на закона ще се въведат единни условия за качество на услугата и критерии за ефективност, на които трябва да отговарят всички ВиК оператори и прилагането им спрямо всички оператори на територията на страната, което на практика ще регламентира предпоставки за консолидацията на дружествата, за да могат да отговорят на изискванията.

2. Подобряване на регулаторната среда, вкл. чрез създаване на отделен воден регулатор -Q4/2023: Осигурява се обективно и секторно-специфично, гъвкаво, икономическо регулиране, както и по-голяма стабилност на операторите. Адаптивност при промени в социално-икономическите условия в конкретния регулиран отрасъл. **Промените в регулаторната уредба и отделянето на регулирането на ВиК услугите е заложено в текстовете на Закон за ВиК.**

Сълб 4. Справедлива България

Общо 20 реформи:

- I. Достъпно, ефективно и предвидимо правосъдие;
- II. Противодействие на корупцията;
- III. Разширяване на използването на алтернативни способи за разрешаване на спорове и въвеждане на медиация, задължителна по някои видове дела;
- IV. Укрепване на търговския оборот и стопанска стабилност;
- V. Цифрова реформа на българския строителен сектор;
- VI. Регистрова реформа за разгръщане потенциала на електронното управление за подобряване на бизнес средата;
- VII. Подобряване на рамката за управление на държавните предприятия;
- VIII. Подобряване на рамката за борба с изпирането на пари;
- IX. Реформи в публичната администрация;
- X. Обществени поръчки;
- XI. Разрастване България;
- XII. Съвет за икономически анализи;
- XIII. Усъвършенстване на цялостната система за социална подкрепа чрез извършване на оценка на въздействието на действащата нормативна уредба за схемите за минимален доход и приемане на Кодекс за социална подкрепа и подзаконова нормативна уредба;
- XIV. Продължаване на реформата в областта на социалните услуги;
- XV. Актуализиране на стратегическата рамка на сектор „Здравеопазване“;
- XVI. Цялостно внедряване на Национална здравно информационна система;
- XVII. Създаване на механизми за привличане и задържане на кадри в системата на здравеопазването и професионалната им реализация в определени райони на страната;
- XVIII. Създаване на условия и механизми за увеличаване на достъпа до здравна грижа чрез развитие на здравно-социални услуги и развитие на консултирането като промотивно-профилактичен метод за подобряване на общественото здраве;
- XIX. Създаване на условия и механизми за провеждане на широкообхватен пренатален и неонатален скрининг, и скрининг на социално-значимите заболявания;

XX. Създаване на механизми за провеждане на съвременно здравно образование в българското училище.

I. Достъпно, ефективно и предвидимо правосъдие:

1. Създаване на нормативна уредба за цялостно въвеждане на електронно правосъдие. Текущ мониторинг относно прилагането на новите институти в ГПК и НПК от страна на МП и ВСС с оглед на приемането на организационни и нормативни мерки в случай на констатирани слабости в нормативната уредба или в нейното прилагане и цялостно обезпечаване на функционирането на електронното правосъдие -Q1/2026: Изработване на анализи за текущ мониторинг по новите институти в ГПК и НПК за приемането на организационни и нормативни мерки при констатирани слабости в нормативната уредба или в нейното прилагане, в т.ч. на правилата за връчване на съобщения и призовки на електронен адрес, възможност за заплащане на такси и други задължения към съда по електронен път, изготвяне на съдебните актове като електронен документ в Единната информационна система на съдилищата и подписване с квалифициран електронен подпис, упражняване на процесуални права и извършване на процесуални действия в електронна форма от страните, както и правила за провеждане на видеоконферентни съдебни заседания.

2. Създаване на законовата рамка за постигане на по-бързо, ефективно и достъпно правораздаване по административни дела -Q1/2026: съдебните актове да се изготвят като електронен документ и да се подписват с квалифициран електронен подпис или друг способ за удостоверяване.

Упражняване на процесуални права и извършване на процесуални действия в електронна форма от страните, посредством създаване на възможност за подаване на документи по административни дела в електронна среда чрез сигурно удостоверяване.

Създаване на възможност за провеждане на дистанционни открити съдебни заседания.

3. Изработване и приемане на законодателни промени за подобряване на достъпа до правосъдие -Q2/2022: проект на изменения на законодателството с допълване на видовете правна помощ / представителство пред особени юрисдикции - арбитражни съдилища; представителство в административни производства пред специализирани административни органи – Държавна агенция за бежанците, Комисия за защита от дискриминация, Комисия за защита на потребителите; представителство за извънсъдебно решаване на спорове и при медиация; разширяване на кръга на лицата, за които се допуска правна помощ и включване на лица с увреждания, получаващи месечни добавки по реда и при условията на Закона за интеграция на хора с увреждания, както и лица, за които се иска поставянето им под запрещение; уеднаквяване на режима за предоставяне на правна помощ с регулацията за освобождаване от съдебни такси.

4. Изготвяне на необходимите законодателни промени в ГПК, АПК, ЗМ, ПАС и създаване на Наредба за устройството на центровете за медиация към съдилищата -Q2/2022: законодателни промени (в Закона за съдебната власт, Правилника за

администрацията на съдилищата, създаване на Наредба за устройството на центровете за медиация към съдилищата и Наредба за подбор и контрол върху дейността на медиаторите в центровете за медиация към съдилищата, промени в Класификатора на длъжностите в администрацията на съдилищата) задължаващи страните по някои граждански и търговски дела да участват в първа среща за провеждане на медиация между тях.

5. Приемане на Пътна карта от Министерския съвет за изпълнение на решенията на ЕСПЧ -Q3/2021:

Разработване на механизъм за гарантиране на пряко институционално ангажиране за изпълнение на решенията, в т.ч. чрез изплащане на сумите за обезщетения от бюджетите на отговорните за нарушението институции;

Въвеждане на принципното изискване всеки държавен или общински орган, причинил вреди, да изплаща компенсациите за тях от собствения си бюджет.

II. Противодействие на корупцията:

1. Изпълнение на Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.) и на Пътна карта за изпълнение на национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.) и извършване на периодични анализи на изпълнението -Q1/2026:

Изпълнението на Стратегията ще гарантира укрепване на капацитета и повишаване на прозрачността в работата на антикорупционните органи и звена; противодействие на корупционните престъпления, особено по високите етажи на властта; укрепване на капацитета и подобряване на работата на органите, натоварени с контролни и санкционни правомощия в администрацията; **повишаване прозрачността и отчетността на местната власт**; освобождаване на гражданите от „дребната“ корупция; създаване на среда за обществена нетърпимост към корупцията; своевременно отговор на необходимостта от актуализация на националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията, включително в отговор на препоръки, отправени от международните институции.

Членове на Гражданския съвет към НСАП ще извършват периодични независими анализи и оценка на изпълнението на стратегията, като при необходимост ще правят предложения за включване на нови мерки. За целта ще бъдат **предвидени изменения в Постановление № 136 на Министерския съвет от 2015 г. за създаване на Национален съвет по антикорупционни политики (ДВ, бр. 41 от 2015 г.)**.

2. Засилване на капацитета и увеличаване на прозрачността на антикорупционните органи/звена -Q4/2022:

Ще се изгради електронна платформа, на която ще се събира и обобщава информация по различни статистически показатели от органите по избора или назначението във връзка с проверка на декларациите за имущество и интереси и установяване на конфликт

на интереси. Платформата ще бъде и единна входяща точка за въпроси и унифициране на практиката на органите по § 2 от ДР на ЗПКОНПИ.

Ще бъде изготвено предложение за нормативно уреждане на задължението на органите по избора или назначението да подават информация към единната платформа, поддържана от НСАП, във връзка с дейността си по проверката на декларации за имущество и интереси на лицата по § 2 от ДР на ЗПКОНПИ.

3. Укрепване на капацитета на Инспектората към Висшия съдебен съвет за превенция и противодействие на корупцията сред заетите в съдебната власт и създаване на Консултативен съвет -Q4/2022: Засилване на ролята на ИВСС по отношение на приключване на делата в установените срокове. Усъвършенстване на етичните правила за поведение на магистратите съвместно с ВСС. Организиране на обучения с антикорупционна насоченост.

4. Повишаване на интегритета на служителите в държавната администрация и осигуряване на мерки за недопускане на корупционни практики -Q1/2025:

Оценка за дейностите и длъжностите, за които следва да се въведе проверка на интегритета. Въвеждане на система за проверка на интегритета за служители в администрацията, заемащи длъжности с висок корупционен риск. Разработване, утвърждаване и прилагане на тестовете за почтеност и изграждане на институционален капацитет за извършването им. Изготвяне и внедряване на методологии за оценка на риска от корупционно поведение. Надграждане на дейността по ротация на служителите, работещи на рискови за корупция места.

5. Въвеждане на инструменти за противодействие на корупцията и насърчаване на почтеността в работата на публичните предприятия -Q1/2024: Разработване на Кодекс за етично поведение на лицата, заети в държавни предприятия. Въвеждане на системи за управление на корупционния риск като част от общите системи за управление на качеството. Насърчаване на дейности и мерки за повишаване на прозрачността в работата на публичните предприятия, които да бъдат обединени в единна система, разработена на принципите на бизнес интегритета.

6. Гарантиране на ефективността на наказателно производство. Повишаване на отчетността и отговорността на главния прокурор с цел ефективна борба с корупцията и организираната престъпност и защита правата на гражданите-Q4/2022:

1. Ефективно наказателно производство: Въвеждане на съдебен контрол върху постановлението на прокурора за отказ да образува наказателно производство, определяне на обхвата и условията, при които такъв съдебен контрол следва да се осъществява и разпоредби за избягване на прекомерно натоварване на съдиите и прокурорите; Намаляване на формализма в съдебната фаза, който води до неоправдано забавяне и неефективен процес, включително намаляване на възможностите за връщане на делото в досъдебна фаза; Въвеждане на право на пострадалия (евентуално на подателя на сигнала) да иска ускоряване на наказателното производство и преди повдигане на

обвинение; Въвеждане на детайлна уредба на възобновяването на наказателните производства, включително чрез въвеждане на засилен съдебен контрол.

2. Повишена отчетност на главния прокурор и неговите заместници: Въвеждане на задължение за главния прокурор да отговори на поставените по доклада за дейността на прокуратурата по прилагането на закона, противодействието на престъпността и реализирането на наказателната политика въпроси, постъпили в хода на общественото обсъждане на доклада; Промени в ЗСВ относно обхвата на правомощията на главния прокурор и привеждането им в съответствие с Конституцията на Република България.

3. Въвеждане на ефективен механизъм за търсене на отговорност от главния прокурор и неговите заместници чрез създаване на гаранции за практическа, институционална и йерархическа независимост на разследването срещу тях включително мерки като: регламентация на временно отстраняване от длъжност на главния прокурор и неговите заместници в случай на образувано наказателно производство срещу тях; гарантиране за независимо назначаване от ВСС на прокурори и следователи с ранг на или на длъжност прокурор във Върховната касационна прокуратура или следовател в Националната следствена служба, определени ad hoc на принципа на случайния подбор, които да проведат разследване срещу главния прокурор и неговите заместници; създаване на гаранции за кариерна стабилност и независимост, която гарантира нормално кариерно развитие на прокурора, който е водил разследване срещу главния прокурор или неговите заместници, включително назначаване като съдия със същия ранг след края на процеса; прокурорските актове по разследване на главен прокурор или неговите заместници да не подлежат на инстанционен контрол; надзорът за законност и методическото ръководство да не се отнасят до тези актове; за времето на разследване срещу главния прокурор и неговите заместници, по отношение на разследвания прокурор да не може да бъде образувано дисциплинарно производство или за действия по разследването срещу главния прокурор да не се носи дисциплинарна отговорност; да не се извършва извънредно атестиране по отношение на прокурор, предприел действия по разследване на главния прокурор, до изтичане на мандата на последния.“

4. Въвеждане на ефективна годишна отчетност на разследванията и осъдителните присъди по дела за корупция, предоставяща ключови стойности и показатели, включващи изчисляването на броя на образуваните дела за корупция, броя на приключилите дела, подробно описание на основанията за приключване, както на фаза разследване, така и в съдебна фаза, и брой на осъдителни и оправдателни присъди.

5. Консултиране на изпълнението на мярката с Венецианската комисия, Групата на държавите срещу корупцията (ГРЕКО), Съвета на Европа и други европейско признати организации.

7. Намаляване на корупционния риск при извършване на контролни дейности от правоприлагащите органи чрез повишаване на обхвата на работа на полицейските органи в условия на видеонаблюдение -Q2/2026: Видеозаснемане и осигуряване възможност за събиране на доказателствен материал, който може да бъде използван и в наказателното производство.

8. Защита на лицата, които подават сигнали за нарушения на законодателството чрез изработване и приемане на законова регламентация -Q1/2022: Изменение и допълнение на относимата правна уредба, включително въвеждане на изискванията на Директива (ЕС) 2019/1937, в следните насоки:

- изграждане на поверителни вътрешни и външни канали за подаване на сигнали за нередности и корупция;
- изграждане на механизми за проверка на подадените сигнали, осигуряване на мерки за защита и мерки за подкрепа на лицата, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения в публичния и частния сектор, и осигуряване на обратна информация за резултатите от извършените проверки по сигнали;
- осигуряване на публичност относно резултатите във връзка с подадени сигнали от граждани;
- **осигуряване на публичност на резултатите от дейността на етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници;**
- промени в правната регламентация на престъпленията обида и клевета в Наказателния кодекс, които да осигурят съответствие с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и изпълнение на осъдителните решения на ЕСПЧ и ограничаване на възможностите за търсене на наказателна отговорност по частен ред във връзка с 1) публикации на журналисти и 2) лица, подаващи сигнали пред конкретни институции във връзка с действия на държавни служители при или по повод изпълнението на функциите им.

9. Изготвяне на концепция за регулация на лобизма и приемане на законодателни мерки -Q2/2023: Проучване на добрите европейски практики, разработване, обсъждане и приемане на законодателни мерки за уреждане на лобистките дейности.

III.Разширяване на използването на алтернативни способи за разрешаване на спорове и въвеждане на медиация, задължителна по някои видове дела:

1. Изготвяне на необходимите законодателни промени в Гражданско процесуалния кодекс, Административно процесуалния кодекс, Закона за медиацията и Правилника за администрация в съдилищата, както и разработване на Наредба за устройството на централните за медиация към съдилищата -Q1/2022: законодателни промени въвеждащи задължение за страните по някои граждански и търговски дела да участват в първа среща за провеждане на медиация между тях. Укрепване на търговския оборот и стопанска стабилност.

IV.Укрепване на търговския оборот и стопанска стабилност:

1. Повишаване на ефективността на производствата по несъстоятелност и реструктуриране чрез приемане на законодателни изменения за реформиране на съдебните процедури; обезпечаване използването на електронни средства в тези

производства; засилване на регулирането на професията на синдиките -Q2/2022: Изготвени и одобрени законодателни изменения на Търговския закон и други законови и подзаконови нормативни актове в изпълнение на изискванията и пълно транспониране в националното ни законодателство на Директива (ЕС) 2019/1023.

2. Свързване на националния търговски регистър към Европейската централна платформа – BRIS -Q1/2022: Вътрешно тестване на разработения софтуер за осигуряване на свързаността на Търговския регистър с BRIS; Внедряване на съвкупността от услугите, определени в техническата спецификация за BRIS и провеждане на тестове за оперативна съвместимост с компонента на Европейската комисия (интеграционни тестове).

V.Цифрова реформа на българския строителен сектор:

1.Разработване на проект на Дългосрочна стратегия за въвеждане на строително информационното моделиране при проектирането, изпълнението и поддържането на строежите, като основа на цифровата трансформация на строителния сектор и Пътна карта за изпълнението на дългосрочната стратегия -Q3/2022: Проектите на стратегически документи ще бъдат изготвени с подкрепата на проект финансиран по Програмата за подкрепа на структурната реформа 2017-2020 г. Изготвените проекти на стратегически документи ще бъдат предложени за обсъждане с всички заинтересовани страни. След отразяване на обратната връзка от консултациите стратегията и пътната карта за нейното изпълнение ще бъдат входирани в Министерския съвет за одобрение.

VI.Регистрова реформа за разгръщане потенциала на електронното управление за подобряване на бизнес средата:

1.Разработване, обсъждане и приемане на промени в Закона за електронното управление -Q3/2022: Промени в нормативната уредба, които да: (i) въведат задължението регистрите, свързани с осъществяване на правомощията на органите на изпълнителната и съдебната власт да се съхраняват, поддържат и актуализират в електронна форма в структуриран вид; (ii) въведат правила за създаване на регистри на административните органи и за изискванията към тях; (iii) въведат определения за „регистър“, „информационна система“ и „централен администратор на данни“.

2. Разработване, обсъждане и приемане на промени в Закона за кадастъра и имотния регистър -Q3/2022: Промени в нормативния акт, с които: (i) се разписва съдържанието на имотните партии и процесът по създаването им; (ii) се посочват отговорностите на съдиите по вписванията и на Агенцията по вписванията в процеса по създаване на регистъра. Проектът на нормативен акт ще бъде консултиран с всички засегнати страни и входирани в Народното събрание.

3. Разработване, обсъждане и приемане на промени в Закона за гражданската регистрация и в специални закони -Q1/2023: Промени в Закона и специалните закони,

с които: (i) се създава задължително удостоверяване на обстоятелствата, свързани с раждане, брак и смърт, единствено по служебен път чрез Националния електронен регистър на актовете за гражданско състояние; (ii) се забранява на административните органи да изискват от гражданите данни или документи, свързани с гражданското състояние (относно раждане, брак и смърт).

4. Разработване, обсъждане и приемане на промени в Закона за киберсигурност-Q3/2023: Промени, с които да се регламентират интегрираният Национален център за киберсигурност и националната платформа с отворена архитектура, както и функциите и отговорностите на свързаните с тях институции.

5. Разработване, обсъждане и приемане на промени в Закона за достъп до пространствени данни -Q3/2023: Промени, с които да се регламентират Националният комплексен център, управлението му, функциите и управление и отговорностите на свързаните с него институции.

VII.Подобряване на рамката за управление на държавните предприятия:

Осигуряване на съответствие между състава на управителните съвети и процедурите за подбор, определени в Закона за публичните предприятия и въвеждане на механизъм за наблюдение на номинациите на бордовете.

VIII.Подобряване на рамката за борба с изпирането на пари:

Ще бъде ревизиран наръчника за надзорни процедури, включително процедури за водене на досиета, на преписките и документите, разгледани по време на проверки на място и последващи действия (например коригиращи), като ще се въведат и адекватни процедури за проверка на служителите ангажирани в предоставянето на услуги по дружествено управление (напр. счетоводители, данъчни съветници и др.).

Предстои разработване или придобиване на ИТ инструменти за обработка и анализ на докладите за съмнителни трансакции, които получава Звеното за финансово разузнаване.

Предприемане на действия за повишаване на капацитета на българските институции за ефективно намаляване на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризма.

IX.Реформи в публичната администрация:

1. Подобро законодателно уреждане на процесите, включени в управленския цикъл, с фокус върху стратегическото планиране и управлението на изпълнението-Q3/2022: Изменения на Закона за администрацията/ приемане на Закон за стратегическото планиране, предвиждащи правила за планиране, централизирана координация, наблюдение на изпълнението и оценка на политиките;

2. Определяне на институция/звено с отговорности по качеството на стратегическата рамка, както и за наблюдението на изпълнението на стратегическите документи -Q3/2022: С нормативен акт ще се определят институция/специално звено, натоварено с: предоставяне на становища и методологически консултации по проектите на стратегически документи и показатели; стандартизация и интеграция между стратегиите; съответствие на Целите за устойчиво развитие; мониторинг и контрол върху изпълнението и др.

3. Подобряване на процедурата по набиране на персонал в публичната администрация, осигуряваща аналитични и основани на данни компетентности-Q2/2021: Нормативният акт ще осигури възможност за използване на иновативен инструмент за набиране на персонал – централизирано тестване на компетенции чрез цифрова платформа. Сред целите на тестовете е да се оцени капацитетът за анализ на данни. За по-високи нива в йерархията на държавната служба ще се тества стратегическата компетентност.

4. По-високо качество и предсказуемост на законодателния процес в рамките на Народното събрание -Q2/2021: Правилникът на Народното събрание предвижда всички законопроекта, инициирани от народни представители, да са придружени от оценка на въздействието, като обществените консултации по тях се осигуряват чрез интернет страницата на съответната водеща парламентарна комисия. Всички становища от обществените консултации се публикуват и в доклада на комисията се взема отношение по тях. Предложенията за изменения между първо и второ четене не могат да се отнасят до закони, различни от текущо разглеждания законопроект.

X.Обществени поръчки:

1. Засилване на превенцията и подпомагане на възложителите на обществени поръчки -Q4/2021:Промени в методологията за подбор на процедури, проверявани на случаен принцип в рамките на предварителния контрол от Агенцията за обществени поръчки, като бъде увеличен делът на проверяваните обществени поръчки, финансирани от ЕС (в т.ч. по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост). Ще бъде подобрен достъпът до резултатите от осъществявания контрол от Агенцията за обществени поръчки, като на Портала за обществени поръчки се публикува информация структурираща основни и/или специфични грешки, по отношение на които е необходимо да се обърне специално внимание на възложителите.

2. Въвеждане на нови електронни формуляри в националната система за електронни обществени поръчки -Q3/2023: Предвижда се да се разработят и внедрят в системата за електронни обществени поръчки новите европейски стандартни формуляри, приложими за поръчки с прогнозна стойност над праговете за публикуване в Официален вестник на ЕС, както и национални стандартни формуляри (по подобие на европейските), които да се прилагат за поръчки с прогнозна стойност под праговете за публикуване в Официален вестник на ЕС. Предоставяната от АОП услуга „Електронен подател“ ще бъде развита във връзка с новите стандартни европейски формуляри в областта на обществените поръчки.

3. Намаляване на неконкуrentното възлагане на договори за обществени поръчки:

За намаляване дела на обществените поръчки, възложени без състезателна процедура, до средното за ЕС ниво, се предвижда да бъдат осъществени следните действия:

- Извличане на структурирани данни от Регистъра на обществените поръчки (РОП) за периода 2019-2021 г. относно процедурите на договаряне без обявление (в т.ч. честота на прилагане на различните основания, предмет на възлаганите поръчки и възложители, които най-често прилагат този вид процедура). Предоставяне на данните на органите по чл. 238 от ЗОП с цел анализ и предприемане на последващи проверки -Q1/2022.
- Въз основа на предоставената информация от РОП органите по чл. 238 от ЗОП извършват проверки на рискови възложители (с голям дял процедури на договаряне). В резултат от извършените проверки от органите по чл. 238 от ЗОП изготвят доклад с предложение за мерки, в т.ч. промени в нормативната уредба-Q3/2022.
- Изготвяне на предложения за законодателни промени, насочени към ограничаване прилагането на процедури на договаряне без обявление -Q4/2022.
- Ежегодно предоставяне от АОП на структурирана информация за възложителите, които най-често прилагат процедури на договаряне без обявление, на АДФИ и Сметна палата за последващ контрол съгласно чл. 238 от ЗОП.
- Осигуряване на публичност на резултатите от последващия контрол по отношение на процедурите на договаряне без обявление, в т.ч. тези, по които е изразено становище от АОП съгласно чл. 233 от ЗОП и е предоставена информация.
- Целеви проверки на процедури, при които изпълнителят на поръчката е избран въз основа на получена само с една оферта от органите по чл. 238 от ЗОП-Q2/2022.
- Изготвяне на предложения за законодателни промени, насочени към ограничаване възлагането на процедури само с една оферта при необходимост-Q4/2022.

С оглед противодействие на незаконосъобразното прилагане на т.нар. „вътрешно възлагане“ („in-house“), се предвижда следното:

- Предложения за промени в законодателството, свързани със забрана за превъзлагане, въвеждане на задължения за публикуване на сключените 'in-house' договори и анексите към тях, а също и на информацията относно плащанията (в допълнение към обявлението за възложена поръчка, което и към момента подлежи на оповестяване), както и съответни санкции при нарушение на изискванията -Q4/2022.
- Осъществяване на системен последващ контрол от АДФИ и Сметна палата на договори, сключени в условията на in house, за които възложителите са изпратили обявления за възложена поръчка в предходната година, както и оповестяване на резултатите от проверките.

4. Професионализация на възложителите:

- Засилване на централизираните покупки в здравеопазването: Изготвяне на предложения за промени в Постановление № 146 от 9 юни 2015 г. за създаване на Централен орган за покупки в сектор „Здравеопазване“ -Q4/2022.
- **Развитие на централизираните покупки за общините: Предприемане на действия от НСОРБ за развитие на Централизирания орган за покупки за общините (ЦОПО), популяризиране и насърчаване на централизираното възлагане- Q3/2022.**
- Развитие на стандартизацията: Извършване на преглед на възлаганите обществени поръчки (въз основа на потребностите на специализираните организации) и проучване на потребностите на потенциалните ползватели, с оглед идентифициране на подходящи области за разработване на стандартизираните документи и/или изисквания. В съответствие с чл. 231 от ЗОП, в процеса на разработване на стандартизираните документи и изисквания ще бъде осигурено засилено участие на компетентните органи и други заинтересовани страни.

XI.Разрастване България:

Адресира развитието на високотехнологичния сектор в страната.

1. Изработване и приемане на законови промени за въвеждане на ново търговско дружество в Търговския закон -Q4/2022.

2. Създаване на законова рамка за постигане ускорена ликвидация на юридически лица -Q3/2023: Ускоряване на доброволната ликвидация, да бъде въведено диверсифициране между компаниите спрямо тяхната зрялост, обем на работа и влияние върху икономиката на страната.

3. Приемане на Закон за личния фалит -Q4/2022: Въвеждане на производство по несъстоятелност с одобряване на погасителен план, с ликвидация на имуществото, както и производство по несъстоятелност при липса на доходи и имущество на физическите лица.

4. Изработване и приемане на подзаконовата нормативна рамка за въвеждане на Стартърп виза 0Q3/2021: Изготвяне на Наредба, която регламентира реда за издаване и отнемане на Стартърп виза, по Закона за чужденците в Република България. Въвеждането на Стартърп визата се предвижда като механизъм, за привличането на чуждестранни инвестиции и изграждането на по-голяма и по-добре развита предприемаческа общност.

5. Подобряване на нормативните условия за „Дистанционна работа“- Q4/2023: Подобрения на условията за дистанционна работа в Кодекса на труда и изискванията за Трудова медицина.

6. Нотифициране на частни схеми за електронна нотификация -Q3/2021: С прието Решение на Министерски съвет се признават частни схеми за сигурна електронна идентификация и се регламентира използването им за нуждите на електронното управление на такива схеми, отчитайки приложимите нормативни актове за мерките

срещу изпирането на пари, правилата за защита на личните данни и защита на потребителите, както и специалната уредба на Регламент № 910/2014 относно електронната идентификация и електронните удостоверителни услуги.

7. Изработване и приемане на модернизирана нормативна рамка, чрез която пенсионните фондове да инвестират по-лесно в Алтернативни инвестиционни фондове -Q3/2023: Постигане на по-висока възвръщаемост на пенсионните фондове; Осъвременяване инвестиционната политика на пенсионните фондове, позволявайки им да инвестират в алтернативни инвестиционни фондове, фондове за частен капитал (private equity), фондове за рисков капитал и други финансови инструменти. Изготвяне на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване.

XII. Съвет за икономически анализи:

Съветът ще се състои от пет авторитетни икономисти с публикации в 50-те най-рейтингови икономически журнали и ще предоставя на правителството независима експертиза и анализи относно средносрочните и дългосрочни рискове и възможности пред българската икономика. Трима от членовете ще бъдат поканени за период от три години, а участието на останалите двама може да бъде на ротационен принцип за срок от една година. Това ще позволи в съвета да участват икономисти от отделни специфични сфери и с различен академичен фокус с оглед на специфичните теми в дадената година.

Основният продукт от дейността на съвета ще бъде годишен доклад за състоянието на българската икономика, предизвикателствата и рисковете пред нея, както и възможните решения при преодоляването им. В допълнение, съветът ще има възможността да изготвя препоръки за повишаване на ефективността на икономическите политики в отговор на текущите предизвикателства, както и да публикува позиции по други ключови за просперитета на страната теми като енергийната политика и политиката в областта на измененията на климата, цифровизацията, изкуствения интелект, иновациите и индустриалната политика, социалните неравенства, демографските проблеми и т.н.

XIII. Усъвършенстване на цялостната система за социална подкрепа чрез извършване на оценка на въздействието на действащата нормативна уредба за схемите за минимален доход и приемане на Кодекс за социална подкрепа и подзаконова нормативна уредба:

1. Подготовка на измененията в схемите за минимални доходи, базирани на оценка на въздействието в областта на социалното подпомагане във връзка с критериите за достъп и адекватност на социалните плащания -Q2/2021: Създаване на работна група за преглед на настоящите правила и критерии за допустимост между различните подкомпоненти, обобщаване на компонентите и оптимизиране на критериите за допустимост за лица, които отговарят на условията за получаване на обезщетения, както

и възможностите за поставяне на начална основа за увеличаване на размера на обезщетенията.

2. Подготовка на измененията в схемите за минимални доходи, базирани на оценка на въздействието в областта на социалното подпомагане във връзка с критериите за достъп и адекватност на социалните плащания -Q2/2021: Изменения и допълнения в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, които ще гарантират в периода до 2024 година постепенно нарастване на диференцирания минимален доход до 30 на сто от линията на бедност (приети).

3. Изменение на Закона за социално подпомагане за прилагане на редовен механизъм за актуализиране на схемите за минимални доходи.

4. Приемане на Кодекс за социална подкрепа / Q4/2022 / и вторично законодателство -Q2 2023: Хармонизиране на силно фрагментирани социални закони, чрез обобщаване на най-важните закони, с цел очертаване обхвата и структурата на социалните придобивки, услуги и подкрепа, чрез които да се постигне социална справедливост и социална сигурност в обществото.

5. Връзка с активиране на пазара на труда и активните политики на пазара на труда -Q2/ 2022: Промени в Закона за насърчаване на заетостта ще поставят допълнителен акцент върху активирането на уязвимите групи. Новите разпоредби в закона ще определят набора от дейности и услуги за неактивни лица. Ще се обменят данни между съответните институции за идентифициране на неактивните лица. Промените предвиждат и създаването на регистър за неактивни лица. Целенасочени мерки за подобряване на синхронизацията на активните политики на пазара на труда и схемите за минимален доход.

XIV. Продължаване на реформата в областта на социалните услуги:

1. Изготвяне и приемане на Национална карта на социалните услуги -Q4/2023: Ще бъде разработена въз основа на анализ на общините по отношение на потребностите от социални услуги на общинско и областно ниво по реда на Наредбата за планирането на социалните услуги.

2. Разработване и приемане на Наредба за качеството на социалните услуги-Q4/2021: определяне на стандартите за организация и управление на услугата; квалификация и професионално развитие на служителите, които извършват дейността по предоставяне на услугата; ефективността на услугата по отношение на резултатите, постигнати за нейните потребители в отговор на техните нужди, включително интегрирани междусекторни услуги и съответните критерии. Процедурата за контрол, мониторинг и оценка на качеството и ефективността на социалните услуги **от общините**, доставчиците на социални услуги и Агенцията за качество на социалните услуги също ще бъдат обхванати. Ще бъдат определени минималните изисквания, необходими за модернизирването на системата за броя и квалификацията на служителите, които извършват дейността по предоставяне на различните видове социални услуги.

XV.Актуализиране на стратегическата рамка на сектор „Здравеопазване“:

- 1. Разработване на Национална здравна стратегия 2021-2030 г. и план за действие по изпълнението ѝ и приемане от Народното събрание на Република България - Q1/2022:** дългосрочна визия за развитие на сектора, стратегическите му цели и приоритети, както и конкретни политики за адресиране на съществуващите структурни предизвикателства в системата на здравеопазването за бъдещите действия и реалният шанс за постигане на икономически растеж и социално благополучие чрез оптимални инвестиции за по-добро здраве.
- 2. Разработване на Национална стратегия за психично здраве на гражданите на Република България 2021- 2030 г. -Q1/2021:** изготвена изцяло нова Национална стратегия за психично здраве на гражданите на Република България 2020 - 2030 г.
- 3. Разработване на Национална карта за дългосрочната нужда от здравни услуги в България -Q1/2022:** задълбочени анализи, заключения и препоръки за индивидуалното състояние на здравната система в различните райони на страната. Анализите ще включват всички субекти от здравната система - болничната и извънболничната медицинска помощ, осигуреност с персонал, апаратурна обезпеченост, демографски и географски специфики, заболяемост и други. Документът ще даде ясна представа за конкретните силни и слаби страни в здравната мрежа на всеки район от страната, потенциала му за развитие и рисковете, пред които е поставен.
- 4. Разработване на Национална стратегия за детско и юношеско здраве и педиатрична грижа в Република България 2021-2030 г. -Q2/2022:** Цел на Стратегията ще бъде подобряването на здравето на децата, младите хора и юношите чрез улеснен достъп до качествени здравни грижи, насърчаване и подкрепа на добри практики, подобрен обхват на здравно обслужване, превенция и ранна интервенция на уврежданията и хроничните заболявания, повишена информираност по въпросите на рисковете за здравето сред юношите.
- 5. Разработване на Национална стратегия за гериатрична грижа и остаряване в добро здраве в Република България 2021-2030 г. -Q3/2022.**
- 6. Разработване на Национална стратегия за електронно здравеопазване и дигитализация на здравната система 2021-2030 г. -Q2/2022.**
- 7. Разработване на Национален план за борба с рака в Република България 2021-2027 г. -Q4/2021.**
- 8. Разработване на Национален план за развитие на широкообхватен пренатален и неонатален скрининг, и скрининг на социално-значимите заболявания и създаване на Национален интердисциплинарен център за широкообхватен скрининг с изграждане на регионална мрежа 2021- 2027 г. -Q3/2022.**
- 9. Разработване на Национален план за реструктуриране на болничната помощ в Република България 2021-2027 -Q4/2022:** Обзор на текущото състояние на болничния сектор, наличните слабости и недостатъци в практиката и организацията на сектора.

Очертаване на насоките и конкретните стъпки за реструктуриране и оптимизиране на сектора с цел подобряване здравното обслужване на населението, гарантиране стабилността на болничните структури и постигане на по-добра ефективност на здравната система. Ще се анализират възможностите за създаване на стратегически алианси в здравеопазването със специфична сфера като стратегическа насока. От икономическа гледна точка такива обединения на лечебни заведения ще доведат до намаляване на рисковете, до по-пълното използване на съществуващия капацитет и оптимизиране на разходите, а за населението ще гарантират достъп до здравеопазване в регионите и комплексна здравна грижа. **Планът за реструктуриране на системата за болнична помощ ще бъде основен документ в процеса на планиране и адекватно усвояване на публичните и Европейски средства.**

10. Разработване на Национален план за подобряване на достъпността и капацитета на първичната извънболничната медицинска помощ и осигуряване на балансирано териториално разпределение на медицинската помощ и здравните грижи в Република България 2021- 2027 г. -Q1/2022: ще формулира целите, стъпките и мерките за подобряване на общественото здраве, чрез осигуряване на достъп до първични здравни грижи, разширяване обхвата на извънболничната помощ и преодоляване на регионалния дисбаланс при осигуряване на комплексна здравна грижа.

11. Разработване на План за провеждане на съвременно здравно образование в българското училище 2021-2027 г. -Q4/2022.

XVI.Цялостно внедряване на Национална здравно информационна система:

С реализирането на дейностите и изграждането на НЗИС ще се осигури наличие на единна среда за обмен на медицинска информация, ще се изгради система за Електронно медицинско досие, Електронна медицинска рецепта, Електронно медицинско направление и др., ще се създадат условия за финансово управление и мониторинг на разходите.

1. Актуализиране на подзаконовата нормативната уредба в страната по отношение на електронното здравеопазване -Q4/2021: Предстои до края на 2021 г. да се разработи Наредба за националната здравна информационна система, с която ще се регламентират работните процеси в НЗИС.

2. Въведена в експлоатация Национална здравно информационна система- (-Q4/2022: До края на 2022 г. се очаква да бъде цялостно приключено разработването и тестването и от началото на 2023 г. НЗИС да функционира в пълен обем. За постигане на очакваните резултати по отношение **повишаване на нивото на контрол и отчетност от страна на лечебните заведения, ще бъде разработена специализирана подсистема за събиране на информация от болници, както и система за мониторинг и контрол в здравеопазването.**

XVII. Създаване на механизми за привличане и задържане на кадри в системата на здравеопазването и професионалната им реализация в определени райони на страната:

Разработена е процедура за осигуряване на финансови стимули за медицинските специалисти, които ще обслужват населението в отдалечените райони, чрез разкриване на индивидуални практики и създаване на оборудвани и обзаведени амбулатории за извън болнична помощ. Изразяват се в: стимулиране на лекари за разкриване на амбулатории за първична медицинска помощ в труднодостъпни и отдалечени, стимулиране на общопрактикуващи лекари (ОПЛ), разкрили амбулатории за първична медицинска помощ в труднодостъпни и отдалечени райони, да наемат допълнителен брой медицински специалисти, които да осигурят по-достъпно медицинско обслужване на пациентите от всички населени места, стимулиране на специалисти по здравни грижи за разкриването на амбулатории за извънболнична помощ в малки населени места и в труднодостъпни и отдалечени райони. Дейността в амбулаториите ще се осъществява от медицинска сестра, акушерка, лекарски асистент и/или рехабилитатор. Финансовите стимули ще се подсиуряват със средство от националния бюджет и европейските структурни фондове.

Ще бъдат изменени и допълнени следните подзаконовни нормативни актове:

1. Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването -Q3/2021: оптимизира процесът по определяне и финансиране на местата за специализанти, финансирани от държавата, с което ще се създадат условия за обучение на по-голям брой специализанти на места, финансирани от държавата, което ще подпомогне привличането и задържането на медицинските специалисти в страната и ще задоволи в по-голяма степен здравните потребности на населението.

2. Наредба № 8 от 2019 г. за изискванията към лечебните заведения, които извършват обучение на студенти и специализанти: облекчаване на процеса по получаване на одобрение на лечебните заведения за извършване на дейности по обучение на студенти и/или специализанти, като в същото време се запази целта одобрение да получават само лечебни заведения, които биха могли да осъществяват обучението.

3. Наредба за условията и реда за осигуряване на заплащането на разходите за обучение на студенти със сключени договори с работодател -Q1/2021: Създаване възможност за обезпечаване нуждите на работодателите от служители със съответната професионална квалификация и за дългосрочно обвързване на завършилите студенти с работодатели, които изпитват недостиг на такива кадри.

4. Закон за изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения -Q2/2020: Създаване възможност медицинските сестри (както и акушерките и лекарските асистенти) да могат да разкриват собствено лечебно заведение.

XVIII. Създаване на условия и механизми за увеличаване на достъпа до здравна грижа чрез развитие на здравно-социални услуги и развитие на консултирането като промотивно-профилактичен метод за подобряване на общественото здраве:

Реформата е насочена към създаването на здравно-социална консултативна услуга, целяща подобряване на здравето на населението и популяризираща здравословния начин на живот, превенцията на социално-значимите заболявания и подпомагане на достъпа до специализирана медицинска грижа.

Чрез реализирането на тази реформа ще бъдат създадени консултативни медико-социални звена за профилактично-промотивна дейност, които ще предлагат здравно-социална услуга (интегрирана консултативна, промотивна, профилактична и патронажна дейност) за всички нуждаещи се групи в района им на обслужване. Тези звена ще извършват и по-високо квалифицирани медицински грижи по диагностика, проследяване и подпомагане на лечението при хора с хронични заболявания като провеждат комплекс от здравни, медицински и социални дейности.

Реформата ще бъде осъществена като:

- 1. Ще бъде разработен Национален план за подобряване на достъпността и капацитета на първичната извънболничната медицинска помощ и осигуряване на балансирано териториално разпределение на медицинската помощ и здравните грижи в Република България 2021-2027 г. -Q1/2022.**
- 2. Ще бъде изготвен анализ и ще бъдат изменени и допълнени закони и подзаконови нормативни актове, като:**
  - 2.1 Закон за лечебните заведения -Q4/2022.**
  - 2.2 Закон за здравето осигуряване -Q4/2022.**

XIX. Създаване на условия и механизми за провеждане на широкообхватен пренатален и неонатален скрининг, и скрининг на социално-значимите заболявания:

В резултат от осъществяване на реформата ще бъде създаден единен Национален интердисциплинарен център за скрининг (пренатален и неонатален скрининг, и скрининг на социално-значимите заболявания) с изграждане на регионална мрежа, съчетаващ клинична експертиза, необходимите скринингови и лечебни програми, както и добре оборудвани и акредитирани лаборатории, покриващи територията на цялата страна.

Реформата ще бъде осъществена като:

- 1. Ще бъде разработен Национален план за развитие на широкообхватен пренатален и неонатален скрининг, и скрининг на социално-значимите заболявания и създаване на Национален интердисциплинарен център за масов скрининг с изграждане на регионална мрежа 2021-2027 г. -Q3/2022.**

2. Ще бъде изготвен анализ и ще бъдат изменени и допълнени законови и подзаконови нормативни актове, като:

2.1 Закон за лечебните заведения -Q4/2022.

2.2 Закон за здравето осигуряване -Q4/2022.

XX. Създаване на механизми за провеждане на съвременно здравно образование в българското училище:

Реформата ще бъде насочена в посока изграждане на междуинституционално сътрудничество и изпълнение на стратегически цели, свързани с Националната стратегия за детето 2019-2030 г. в частта очакван резултат, касаещ обучението на децата и учениците за насърчаване на здравословен начин на живот и формиране на здравна култура.

Реформата ще бъде осъществена като:

1. Ще бъде разработен, в сътрудничество с Министерството на образованието и науката, механизъм за междуинституционално сътрудничество за провеждане на съвременно здравно образование в българското училище (Q2/2022) и ще бъде изготвен общ план за провеждането на съвременно здравно образование в българското училище (2021-2027) и за създаване на допълнителни онлайн достъпни ресурси с осъвременени данни в подкрепа на обучението за деца и ученици, както присъствено, така и в електронна среда от разстояние. (Q4/2022).

2. Ще бъде изготвен анализ на учебното съдържание по учебни предмети на всички видове училищна подготовка с регламентирано осъществяване на здравно, екологично, гражданско и интеркултурно образование, както и на формите за неговото реализиране, включително и в часове извън учебния план, като час на класа, ученическо самоуправление, заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден, в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие, по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование (Q3/2022).

3. Ще бъдат формулирани основни насоки за преодоляване на констатирани дефицити, при необходимост могат да бъдат променени съществуващите рамкови изисквания за резултатите от обучението по здравно образование по етапи и степени на образование (Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравето, екологичното и интеркултурното образование). Ще бъдат разработени и валидирани насоки за продължаваща квалификация на учителите, обмен на добри практики за всички етапи и степени на средното образование и включени специфични теми, свързани със здравето образование (Q1/2023).